

Credința și fapta

Foaie duminicală a parohiei "Toma Cozma"

Duminica Sfinților români

În această săptămână, sâmbătă: **Sfinții Apostoli Petru și Pavel**

Pericopa evanghelică a acestei duminici:

Chemarea primilor Apostoli

(Matei IV, 18-23)

18. Pe când umbla pe lângă Marea Galileii, a văzut doi frați, pe Simon ce se numește Petru și pe Andrei, fratele lui, care aruncau mreaja în mare, căci erau pescari.

19. Și le-a zis: Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni.

20. Iar ei, îndată lăsând mrejele, au mers după El.

21. Și de acolo, mergând mai departe, a văzut alți doi frați, pe Iacov al lui Zevedeu și pe Ioan fratele lui, în corabie cu Zevedeu, tatăl lor, dregându-și mrejele și i-a chemat.

22. Iar ei îndată, lăsând corabia și pe tatăl lor, au mers după El.

23. Și a străbătut Iisus toată Galileea, învățând în sinagogile lor și propovăduind Evanghelia împărăției și tămăduind toată boala și toată neputința în popor.

Icoană realizată de Elena Gheorghîță

Tâlcuire, sau despre înțelegerea și aplicarea chemării

Dintre toate piedicile, ce stau în calea progresului duhovnicesc, cea mai mare ni se pare ignoranța omului de sine însuși. Trăind în condițiile mediocre ale înțelepciunii lumești, omul nu cunoaște adevărat nici dimensiunile puterilor cu care e înzestrat din natură, nici bogăția harurilor dumnezeiești ce-l așteaptă să i se adauge în fiecare clipă. Abia când e smuls din obișnuința vieții mediocre și e pus în condiții excepționale, omul își apare lui însuși ca o revelație prin puterile, latente în el mai înainte, ce îi răsar acum în suprema încordare, provocate de împrejurări neașteptate. Sunt întâmplări de caracter excepțional când poți constata că mușchii tăi sunt de zeci de ori mai puternici decât i-ai crezut; că poți fi în stare de o stăpânire de spirit uimitoare; că poți îndura dureri pe care le-ai crezut cu neputință, și așa mai departe. Felurile încercări ale unui război bunăoară, descoperă oamenilor o putere de a suporta mizeriile nemăsurate și de necrezut. Surprins de împrejurări excepționale și provocat de ele omul își apare de regulă mult mai mare și mult mai tare de cum și-a făcut imaginea despre sine.

continuare în pagina a 4-a

Pe ucenicii lui Hristos și temeliiile Bisericii, stâlpii cei adevărați, temeiurile și trâmbițele dumnezeiești ale învățăturilor lui Hristos și ale Patimilor, pe mai marii apostolilor, pe Petru și pe Pavel, toată lumea ca pe întâi stătători să-i laudăm. Aceștia înconjurând toată lățimea pământului, ca un plug au semănat credința și tuturor au sădit cunoștința lui Dumnezeu, arătându-le Cuvântul Treimei. O, Petre - piatră și temelie, și Pavele vasule al alegerii lui Hristos fiind, pe toți ați tras spre cunoștința de Dumnezeu și vă rugați, să se mântuiască sufletele noastre.

Stihiră din Canonul utreniei la sărbătoarea Sfinților Apostoli Petru și Pavel

Duminca Sfinților Români

Această duminică, a doua după Rusalii, a fost proclamată ca duminică închinată tuturor sfinților care au aparținut neamului românesc, în cadrul ședinței Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din data de 20 iunie 1992.

Cu aceeași ocazie, Sfântul Sinod a hotărât canonizarea a 19 sfinți, călugări și călugărițe, preoți, ierarhi, și domnitori, fiind stabilită și data cinstirii fiecăruia dintre acești sfinți în calendarul ortodox:

- Cuviosul Ioan de la Prislop (13 septembrie)
- Ierarhul martir Antim Ivireanul (27 septembrie),
- Preoții mărturisitori Ioan din Galeș și Moise Măcinic din Sibiel (21 octombrie)
- Cuviosul Antonie de la Iezeru-Vâlcea (23 noiembrie)
- Cuviosul Daniil Sihastrul (18 decembrie)
- Cuviosul Gherman din Dobrogea (29 februarie),
- Ierarhul Iosif Mărturisitorul din Maramureș (24 aprilie)
- Ierarhul Ghelasie de la Râmeț (30 iunie)
- Ierarhul Leontie de la Rădăuși (1 iulie)
- Binecredinciosul Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt (2 iulie)
- Cuviosul Ioan Iacob Hozevitul (5 august)
- Cuvioasa Teodora de la Sihla (7 august)
- Domnitorul Constantin Brâncoveanu cu fiii săi Constantin, Ștefan, Radu și Matei și cu ginerele sfetnic Ianache (16 august).

Și tot în aceeași ședință, Sfântul Sinod al BOR a hotărât generalizarea cultului unor sfinți români canonizați în anul 1950 și proclamați cu cinstire locală în anul 1955:

- Sfântul Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș (15 septembrie)
- Sfinții cuvioși mărturisitori Visarion, Sofronie de la Cioara și Sfântul Mucenic Oprea (21 octombrie)
- Sfântul Calinic de la Cernica (11 aprilie), Sfinții Ierarhi și Mărturisitori Ilie Iorest și Sava Brancovici, Mitropoliți ai Ardealului (24 aprilie).

Cu aceeași ocazie, a fost proclamată generalizarea cultului sfinților autohtoni care au viețuit pe teritoriul României sau, fiind născuți în alte părți, au fost martirizați pe aceste locuri și sunt cinstiți ca sfinți și de alte Biserici Ortodoxe. Aceștia sunt în număr de 24 și cei mai mulți dintre aparțin primelor veacuri creștine.

Prezența tuturor acestor sfinți români în calendarul Creștin Ortodox ne confirmă valoarea Ortodoxiei românești și a trăirii spirituale de pe aceste meleaguri binecuvântate de Dumnezeu, dar totodată ne încredințează de mijlocirile tuturor sfinților care sunt de același neam cu noi.

Pr. Mihai Mărgineanu

Pelerin la locuri și momente sfinte

Vă oferim o scurtă perspectivă asupra a două dintre așezămintele bisericești care-și serbează hramul în această săptămână.

Mănăstirea Cetățuia

Pe una din cele șapte coline ale Iașului, străjuiește ca o mărturie a credinței strămoșești, Mănăstirea Cetățuia.

Acest așezământ monahal, cu hramul „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”, a fost ridicat de Domnul Moldovei Gheorghe Duca între ani 1668-1672, având aproape aceleași plan arhitectural cu mănăstirea Trei Ierarhi, mai puțin ornamentația sculpturală în piatră.

Biserica a fost înzestrată de ctitor cu multe odoare și veșminte scumpe, dintre acestea mai păstrându-se numai orarul din catifea roșie lucrat în fir de aur și argint de Doamna Anastasia.

În complexul mănăstiresc distingem: Biserica, Turnul clopotniță, Baia, Casa Domnească, Stăreția și Sala Gotică, Stăreția actuală cu birourile, Trapeza, Bucătăria, Chiliile călugărilor și, în sfârșit, Foișorul, de unde ni se oferă o minunată priveliște: jos verdele pădurii, apoi orașul multicolor iar, în depărtare dealurile înverzite.

Biserica mănăstirii este o construcție din zid, în plan trilobat, amplasată în mijlocul curții și constituie monumentul principal al întregului complex. A păstrat cunoscuta împărțire a spațiului: în altar, naos, pronaos și pridvor. Catapetasma din lemn, ornamentată cu o frumoasă sculptură se înalță până la boltă. La intrarea în pronaos, pe dreapta este mormântul Domnului Moldovei Gheorghe Duca, ctitorul mănăstirii și a Mariei, fiica sa, iar în dreapta este înmormântat Saul fratele Domnitorului. Zidurile din pridvor sunt căptușite cu frumoase lambriuri din lemn de stejar sculptat. Pe fațada exterioară a bisericii se poate ușor identifica tradiționalul brâu moldovenesc.

Ansamblul pictural de la Cetățuia are o valoare istorică și artistică deosebită. Pictorii au stăpânit serios arta compozițională dar și a imaginii omului, fixând în desen culoare, forme, atitudini și manifestări foarte variate. Ei sunt frații Mihai și Gheorghe Dima, aromâni originari din Turcia, localitatea Enina. În documentele istorice se mai pomenește și de pictori localnici precum Nicolae zugravul cel bătrân, Ștefan zugravul și alți.

Turnul clopotniței este la 40 de metri sud-est față de biserică, având și funcțiunea de intrare principală în incinta mănăstirii. În acest turn, la nivelul drumului de strajă de la meterezele zidului împrejmuit, care a vea și funcția de apărare, a fost realizată o capcană în care putea cădea dușmanul în

cazul că ar fi escaladat zidul. Intrarea de vest avea un pod mobil care se ridica cu ajutorul unui scripete.

Alec Ruso scria despre Baia mănăstirii:” În dreptul porții, lângă zidul Cetățuiei dinspre Prut, este o zidărie de formă rotundă a cărei boltă este o adevărată minunăție de eleganță și măiestrie. Lumina o primește pe deasupra ca domnul Pantheonului.”

Casa domnească a fost reședința de vară a lui Duca Vodă, acum îndeplinește funcția de muzeu și bibliotecă a mănăstirii.

Stăreția și sala gotică sunt luminate de 11 ferestre așezate spre nord. În această sală a funcționat renumita tipografie de limbă greacă. Cu sprijinul material al domnitorului Gheorghe Duca mănăstirea a avut un rol important în răspândirea culturii creștine ortodoxe, mai ales după înființarea tipografiei în 1682. Tipografia a fost încredințată unor călugări în frunte cu ieromonahul Mitrofan, ajuns mai târziu episcop de Huși.

Partea vestică a clădirii este ocupată de vechea stăreție. În partea de nord a incintei se află actuala stăreție și chiliile, clădire construită între anii 1911-1912. Tradiția spune că înainte existase aici o mai veche biserică care era legată de curtea domnească printr-un tunel ce servea ca refugiu pentru cei asediați.

Mănăstirea Cetățuia a trecut în decursul vremii prin războaie, prădăciuni (în vremea Eteriei), pustiire, incendiere, cutremure, încât a fost nevoie de restaurări și lucrări de întreținere. Cele mai complete lucrări de restaurare s-au efectuat între 1830-1911, 1940-1941 și 1964-1971 cu sprijinul starețului Mitrofan Băltuță, a Direcției Monumentelor Istorice, a Departamentului Cultelor și a Mitropoliei Moldovei. Actualmente pericolul cel mai mare îl reprezintă alunecările de teren, fenomen care a avut loc și în trecut dar s-a accentuat după 1996.

La Cetățuia au desfășurat o bogată activitate cărturărească Ioan Comen, Ieremia Cocoveală, Cezarie Daponte, Mitropolitul Dosoftei și Dimitrie Cantemir. În această mănăstire au funcționat școli, iar biserica și încăperile mănăstirii au servit ca spital pentru răniții din marele război unde armata noastră sub conducerea regelui Ferdinand I cel viteaz, a luptat cu mari jertfe pentru dezrobirea fraților și întregirea neamului românesc.

Încărcată de istorie Mănăstirea Cetățuia îi așteaptă și astăzi pe toți ce vor să-i calce pragul pentru a o cunoaște și a se umple de credință și bucurie.

Anca Fasolă

Biserica Bărboi

Această biserică își începe istoria între anii 1613 - 1615, când a fost ctitorită de boierul Ioan Ursu Bărboi. Urmașii ctitorului - familia Sturdza - după ce au înzestrat-o cu mari domenii și proprietăți, au transformat-o în mănăstire și au închinat-o unuia dintre așezămintele de la Muntele Athos, Mănăstirea Vatoped. Vechea biserică, după cutremurul din 1829, nu s-a mai putut folosi, fiind în pericol de prăbușire. Pentru acest motiv, între anii 1841- 1843 logofătul Dimitrie Sturdza, cu sprijinul altor membri ai familiei sale și a călugărilor acestei mănăstiri, dar și prin contribuția unui mare număr de credincioși, reușește să ridice actuala biserică pe vechea temelie, după planurile marelui arhitect grec Andrei Karidis, ajutat de Gheorghe și Ilie din provincia Sisan.

Biserica este zidită în plan dreptunghiular, din blocuri de piatră alternând cu șiruri de cărămidă, cu mici abside semicirculare flancate de pilaștri prismatici sprijiniți pe soclu, având un pridvor deschis pe coloane cu capiteliuri dorice. Biserica are cinci turle, una mare, centrală, sprijinită pe coloane și altele patru în cele patru unghiuri, fiind dispuse simetric. Această simetrie se regăsește și în interior într-o spectaculoasă dispunere a arcelor sprijinite pe coloane, motiv pentru care mulți specialiști în domeniul arhitecturii o consideră unicat în Peninsula Balcanică.

Pe lângă mormintele ctitoricești ale familiei Sturdza în biserica Bărboi se află și mormântul poetului și revoluționarului pașoptist Alecu Russo. Iar dintre obiectele de valoare trebuie menționată catapeteasma bisericii, frumos ornamentată cu sculptură și cu o dispunere originală a icoanelor. De asemenea, biserica este frumos împodobită cu pictură în frescă dar și cu icoane pe lemn de valoare deosebită, având în inventar numeroase obiecte liturgice din patrimoniul cultural național.

Ca mărturie semnificativă, în curtea bisericii Bărboi se află obeliscul strămutat aici care amintea de vechea biserică Sfânta Vineri din Iași, pe locul căreia s-a ridicat Hala Centrală.

De-a lungul timpului, la biserica Bărboi au activat mai multe organizații și asociații cultural-filantropice, între care amintim „Institutul de învățătură pentru fete”, înființat în 1834 care va deveni „prima școală de fete din Moldova”, sub conducerea doamnei Elena Sturdza, „Liga Culturală” care a funcționat între anii 1909-1919 sau „Casa Românească de Citire” – bibliotecă întemeiată de Nicolae Iorga, devenit el însuși unul dintre primii donatori. În prezent, la Biserica Bărboi se află sediul Frăției Ortodoxe Române – filiala Iași, și sediul Societății Ortodoxe a Femeilor Române – filiala Iași.

Redevenind parohie o dată cu secularizarea averilor mănăstirești, a funcționat astfel până la instaurarea regimului comunist, când biserica e transformată în filie a parohiei Sf. Pantelimon și rămâne în paragină. Abia începând cu anul 1980 se desfășoară primele lucrări de restaurare, extinse pe parcursul mai multor ani pentru ca după anul 1990 să recapete statutul de parohie de sine-stătătoare.

De numele bisericii Bărboi se leagă și tradiționalul pelerinaj de Florii, care pornește de aici în Sâmbăta lui Lazăr, cu sobor de preoți și mulțime de credincioși, mergând până la Catedrala Mitropolitană, purtându-se în procesiune icoana Intrării Mântuitorului Hristos în Ierusalim.

Desigur sunt și multe alte aspecte și lucruri importante pe care le poate descoperi cel ce vizitează astăzi biserica Bărboi care este închinată Sfinților Apostoli Petru și Pavel.

Tâlcuire... (urmare din pagina 1)

Și totuși asemenea momente fugitive nu dau întreaga măsură a omului; prin ele putem vedea însă, ca la o lumină de fulger, pipernicirea în care ne-am obișnuit să trăim în comparație cu ceea ce ar putea să fie marile dimensiuni morale ale vieții noastre.

Dacă cercetăm cu deamănuntul viața unui sfânt descoperim că lucruri pe care le credeam de obicei imposibile se realizează într-o asemenea viață și ne dau măsură supremă a staturii spirituale a creștinului. Sfinții sunt pentru noi pilde de urmat întrucât ni se înfățișează ca întrupări a tot ceea ce pare imposibil pentru o biată existență mediocră. Printre ei vedem mai limpede pipernicirea sau închircirea în care suntem și măreția morală ce putem fi noi înșine. Dar sfinții nu trăiesc în nici un caz în condiții mediocre de viață. Întâmplările excepționale din experiența noastră de care am pomenit, când apar ca în lumina de fulger dimensiunile uimitoare ale propriilor noastre puteri, la ei devin un mod de a trăi; excepționalul.

Și extraordinarul devine pentru ei regulă. Ei bine, numai pe plan ridicat, dincolo de mediocritatea obișnuită și numai în condiții de excepție devenită regulă facultățile și energiile spirituale ale omului se pot dezvolta în plinătatea lor până la măsura divinei desăvârșiri.

Asceza, care e piatra unghiulară a vieții spirituale, nu e altceva decât codificarea acestor condiții excepționale de dezvoltare a omului duhovnicesc. Mistica e lămurirea energiilor divine ce se adaugă pentru a împlini și a rotunji o asemenea personalitate după modelul Iisus Hristos. În această ordine, în care excepția devine regulă, în comparație cu mediocritatea vieții obișnuite, orice creștin poate să intre prin acte eroice de voință. Adică voința de a îmbrățișa din tot cugetul, din toată inima și din toată puterea destinului paradisiac pe care desăvârșita iubire a lui Dumnezeu l-a dat omului.

Nichifor Crainic, Sfințenia – împlinirea umanului, Ed. Trinitas, 1993, p.77-78

Nu-i greu să observi o minune !

Un profesor american a dat un test unui grup de studenți ai săi: să recompună lista celor șapte minuni ale lumii, adaptată la timpurile pe care le trăim. Au existat multe diferențe de opinie, dar în urma unei evaluări statistice au rezultat următoarele:

1. Piramidele din Egipt
2. Palatul Taj Mahal din India
3. Marele Canion din America de Nord
4. Canalul Panama din America de Sud
5. Empire State Building din New York
6. Bazilica San Pietro din Roma
7. Marele Zid Chinezesc

În timp ce încă se purtau discuții pe această temă, fiecare argumentându-și punctul de vedere, o studentă încă mai scria. Observând-o, profesorul se apropie de ea și o întreabă dacă are dificultăți în a enumera cele șapte minuni ale lumii după părerea ei. „E atât de greu să decizi, sunt atâtea minuni pe lume” – răspunse studenta.

Atunci profesorul se oferă să o ajute binevoitor, dar, după o scurtă ezitare, studenta îi răspunde:

„Eu cred că cele șapte minuni ale lumii sunt acestea:

1. A VEDEA
2. A AUZI
3. A MÂNGÂIA
4. A SAVURA
5. A SIMȚI
6. A RÂDE
7. A IUBI

Colegii au rămas tăcuți. Probabil și ei au sesizat că din acest punct de vedere trăim într-o mare a minunilor pe care Dumnezeu le face pentru fiecare dintre noi. *Text cules de Antonia Mărgineanu*

Publicație editată de parohia TOMA COZMA
Str. Toma Cozma, nr. 41, cod poștal 700 554, Iași,
tel/fax **211 273**, e-mail: margineanu@mail.dntis.ro
Preot paroh Mihai Mărgineanu – tel. 0742 044 844
Secretar redacție: Vasilica Onofrei –tel. 0741 706 602

Se distribuie prin pangarul parohiei. Pentru susținerea acestei publicații, dar și pentru activitățile culturale și filantropice ale parohiei, primim donații în contul IBAN RO38 RZBR 0000 0600 0027 6450 deschis la Raiffeisen Bank